

Protokoll från möte med Metodgruppens Ballastutskott

Tid: 2009-03-19 kl. 10.00-16.00
Plats: VTIs lokalkontor i Stockholm

Närvarande:	Klas Hermelin	Vägverket
	Leif Viman	VTI
	Torbjörn Jacobson	Vägverket
	Lars Stenlid	Skanska
	Lisbeth Karlsson	NCC
	Bert Lindström	Väglaboratoriet i Norr/Peab
	Henrik Broms	Konsult
Frånvarande:	Peter Andersson	Peab/Sweroc
	Jan Bida	SBMI/Bergsskolan
	Anders Olin	VV Produktion
	Gunnar Dryselius	Vägverket, Region Mälardalen

1. Inledning, Klas

Efter mycket datastrul kom vi så småningom i gång med mötet, och Klas hälsade alla välkomna

2. Föregående protokoll, Klas

Genomgång utan några särskilda kommentarer. Många av punkterna återkommer på dagens agenda.

3. Avstämning av beslutslistan från föregående möte

Genomgång av de punkter vi har med på beslutslistan från tidigare möten

a. Metodbeskrivning provtagning, Klas

Klas har påbörjat arbetet med att ta fram en ny metodbeskrivning för provtagning. Metoden skall vara användbar för all typ av provtagning som inte beskrivs i någon SS-EN standard t.ex. vid:

- produktionskontroll
- leveranskontroll (kom till vid detta möte)
- kontroll av färdig produkt
- tvist
- inventeringar

Klas föreslog att arbetsgruppen träffas i maj för att ta fram ett förslag innan sommaren.

b. Utredning av begreppen certifierade och ackrediterade laboratorier, Leif

Leif visade ett första utkast till beskrivning av dessa kvalitetssystem. Leif skickar detta till gruppen för att få in synpunkter

c. Metodhandledning för 1097-6 Korndensitet, Leif/Henrik

Leif tar fram ett utkast som Henrik sedan kompletterar med ny information från CEN-gruppsarbetet

d. Lista över fillermetoder (fin ballast, stensmjöl), Torbjörn

Torbjörn redogjorde för ett VV-projekt som syftar till att se om det finns anledning för Vägverket att ställa krav på finmaterialet och hur de i så fall skall utformas. Torbjörn skickar sin PP-presentation till gruppen där de olika begreppen och metoderna ingår.

4. Europastandarder för provning av ballast, Henrik

Henrik är mycket engagerad i CEN-arbetet inom TC 154 'Aggregates' som stöd åt Vägverket. Många förslag till ändringar av ballaststandarderna tas fram i TC 154s arbetsgrupper, men tyvärr kan det ta flera år innan föreslagna ändringar klubbas och publiceras som nya reviderade versioner av europastandarderna. Metodgruppen har här en viktig roll att hålla inte bara Vägverket utan hela branschen uppdaterad om CEN-arbetet. De Metodhandledningar som metodgruppen tar fram är ett bra verktyg att hantera dessa frågor på.

a. 5-årsöversyn av EN 933-8 Sandekvivalent (SE) och EN 933-9 Metylenblåvärde

För Sveriges del är det bara SE som används för närvarande. I denna remiss ('CEN Enquiry') föreslås att provmaterialet (0-2 mm) proportioneras så att analysprovets finmaterialhalt blir högst 10 %. Därigenom ökar metodens förmåga att upptäcka finmaterial med hög plasticitet. Nackdelen är att provberedningen blir krångligare. Leif efterlyste jämförande provningar på svenska material.

b. Information om pågående revidering av EN 1097-6 Korndensitet

Henrik rapporterade från CEN-arbetet med metoden. En ny bilaga, som förklarar hur standarden ska tillämpas, håller på att utarbetas.

Leif och Henrik har ett uppdrag att ta fram en metodhandledning för denna metod och där kan föreslagna ändringar i CEN-arbetet och andra frågeställningar avseende metoden belysas.

c. Information om översättning av standarder

Henrik gav en lägesrapport. Bifogas detta protokoll.

KorndensitetsstandardEN 1097-6 översattes för mer än två år sedan, men har ännu inte publicerats av SIS. Tyvärr har den nu översatta versionen blivit inaktuell på flera punkter, på grund av det pågående revideringsarbetet inom CEN. Därför är det inte så angeläget att SIS publicerar den översatta standarden, i synnerhet om den ovannämnda Metodhandledningen kommer ut.

5. Produktionskontroll (FPC) av ballast, Henrik

Henrik rapporterade från den pågående revideringen av standarden för produktionskontroll av ballast. Det nya förslaget, som ger statistiska kriterier för bedömning av överensstämmelse, ska vara färdigt i juni 2009.

En fråga som också dök upp är om det finns något system för produktcertifiering för de material vi arbetar med i vägsammanhang. Leif fick i uppgift att titta på detta till nästa möte.

6. Presentation av TB "asfaltgranulat som bärlager", Torbjörn

Torbjörns presentation utgick på grund av tidsbrist.

Lisbet var skeptisk till att använda asfaltgranulat som bärlager. Hon menade att granulat bör användas som återvinning i beläggningslager så att man får nytta av bituminet. I obundna lager kan det snarare ställa till problem med efterpackning och deformationer.

Torbjörn och Klas höll med om att det främst skall användas i bitumenbundna lager men att det inte alltid är möjligt. Ca 30 % av Vägverkets uppgrävda eller frästa beläggningssmassor används till annat än återvinning till nya asfaltlager, t ex i obundna lager. I kommunerna har sedan länge asfaltgranulat använts till bärlager (gamla kommunbeläggningar med åldrat bindemedel kan vara särskilt lämpade för detta ändamål). För ett bra resultat är det viktigt att materialen hanteras på ett för ändamålet lämpligt sätt, vilket beskrivs i dokumentet. Torbjörn lovade att förtydliga dokumentet så att Lisbets farhågor för att ”fräscha asfaltmassor” inte tas till vara på bästa sätt (återvinns till asfalt) klart framgår. Klas klargjorde att denna anvisning måste återopas innan det blir aktuellt att använda den.

7. Utformning av hemsidan, Leif

Leif efterlyser input till vad man vill ha för information på hemsidan. Förutom frågorna under a och b nedan kom mötet fram till att *länkar till standarder och regelverk* är något som skulle underlätta sökandet eftersom det är ganska krångligt att hitta dessa uppgifter på Vägverkets och SIS hemsidor. Önskemål fanns också att göra *en lista över vilka versioner av SS-EN standarder som gäller*. Leif tar med sig idéerna och försöker utveckla hemsidan efterhand.

a. Lista över alla ackrediterade laboratorier

Leif undrade om det finns ett intresse av att lägga upp ett register på hemsidan så att man lätt kan söka efter vilka laboratorier som är ackrediterade för en viss metod. (Leif har själv behov av detta i samband med arrangerande av ringanalyser). Leif fick i uppdrag att höra med några fler från de ackrediterade laboratorierna före beslut.

b. Vad skall in under Nyheter och Kalender?

Vi konstaterade att vi skall försöka ha med bara sådant som berör metoder och inte sväva ut för mycket med allmänna konferenser och liknande. T.ex. kan remisser på standarder och utgivning av nya versioner av standarder vara lämpliga att ha med under nyheter och möten i MG under kalender så att alla kan skicka in synpunkter inför dessa möten. Leif ser över detta.

8. Behov av metod för att bestämma kubicitet, Klas/Henrik

Henrik har ett uppdrag inom CEN att ta fram ett förslag till metod för att bestämma kubiciteten. Torbjörn ser ett behov för indränkt makadam eftersom man inte vill ha för kubiska partiklar. Vi konstaterade att det även kan vara intressant för bl. a. ytbehandlingar.

9. Prioritering av förslagen från föregående möten, Alla

• Metod för optimal fukthalt i bärlager

Togs inte upp på detta möte så punkten får ligga kvar till nästa möte

• Ringanalyser

Diskuterade vilka metoder som det vore intressant att köra en ringanalys på. Provning av SE-värdet och korndensiteten kunde vara bra eftersom de är uppe till diskussion just nu. Helst skulle en sådan ringanalys kompletteras med provning av

flera material på något labb, där man testat både det gamla och nya provberedningsförfarandet i SE-metoden och de olika metoderna för bestämning av korndensitet och vattenabsorption: Detta för att få en bättre bild av hur variationen är för typiskt svenska material

- **Bedömning av bergmaterial i väglinjen (projekt pågår)**
Togs inte upp på detta möte så punkten får ligga kvar till nästa möte
- **Bedömning av täkter (stora brister finns idag)**
Togs inte upp på detta möte så punkten får ligga kvar till nästa möte

10. Övrigt

Henrik undrade om inte mineralberedningsteknologin kan ge oss en nötningsmodell för kulkvarn, som visar empiriska/teoretiska samband mellan provresultat för olika provfraktioner och olika storlek och mängd på stålkulor.

Klas nämnde att det startats upp två nya projekt. Ett projekt för att definiera kravnivåer för Los Angelesstal, dvs. validera metoden mot den faktiska nedbrytningen på vägen och ett projekt där man skall titta på möjligheten att ha två kravkurvor för förstärkningslager (förutom 0/90 mm). Ett för finare och ett för grövre material (t.ex. 0/63 och 0/200 mm)

11. Uppdatera beslutslistan

Punkterna under punkt 3 på dagordningen ligger kvar. Frågan om produktcertifiering och genomförande av ringanalys tillkommer.

12. Nästa möte

Dalarnas hus, 15 september 2009, kl. 9.30-16

Leif Viman
Sekreterare på mötet

Klas Hermelin
Gruppledare

2009-03-19

Utredning av möjligheter för Produktcertifiering, Leif

Ringanalys, -planering för "SE" och "Korndensitet och vattenabsorption", Leif

2008-11-21

Utredning av begreppen certifierade och ackrediterade laboratorier, Leif

Metodhandledning för 1097-6, Leif/Henrik

Lista över fillermetoder (fin ballast, stenmjöl), Torbjörn

2008-09-02

Metodbeskrivning för provtagning, Klas